

JOULUKUU

Henriikka Tavi

JOULUKUU

Osuuskunta Poesia

© Henriikka Tavi, 2013
kansi Pauliina Haasjoen idean mukaan
Elina Saarinen
taitto Henriikka Tavi
painatus Hansaprint
ISBN 978-952-5954-59-3
ISBN 978-952-5954-60-9 (pdf)

23. joulukuuta 2012
Dec 23th 2012

I'm not sure if it's not all imagined, nor whether it's actually possible, but the weather here in the Netherlands seems to have become even wetter than it was before. I remember a lot of days with real snow and ice when I was younger, and in winter we still get a fair deal of that, but Dutch winter seems to have become an extension of autumn, just a little bit colder, sure, but basically mainly a big number of rainy days.

Summer, on the other hand, comes earlier than it used to: especially in the last three or four years the end of spring and the the beginning of autumn offer the best summer days. The period in between can be either springlike or - yes - rainy.

I do notice my garden is a bit confused too sometimes. I'm growing figs, magnolia and passion flowers in stead of elder and apples. The figs start growing way too early in the year, and even now (Dec 23) there's flower buds on the magnolia tree, which of course will never blossom.

En ole varma kuvittelenko vain, en edes voiko se olla mahdollista, mutta aivan kuin sää Alankomaissa olisi muuttunut vielä märemmäksi kuin se oli aiemmin. Muistan nuoruudestani päiviä, jolloin oli oikeaa lunta ja jäätä, ja talvisin sitä yhä riittää, mutta oikeastaan talvesta on tullut vain pitkä syksy, pikkuisen kylmempi kylläkin, mutta periaatteessa vain paljon sateisia päiviä.

Kesä taas tulee aikaisemmin kuin ennen: etenkin viimeisten kolmen neljän vuoden aikana parhaat kesäpäivät ovat olleet loppukeväästä ja alkusyksystä. Ajanjakso niiden välissä voi olla keväänkaltainen tai -niinpä niin - sateinen.

Välillä huomaa, että puutarhani on vähän hämmentynyt. Kasvatan viikunoita, magnoliaa ja kärsimyskukkia omenoiden ja seljankukkien sijaan. Viikunat alkavat kasvaa aivan liian aikaisin ja jopa nyt (23. joulukuuta) magnoliapuussa on nappuja, jotka eivät tietenkään koskaan kukoista.

I live in Melbourne, Victoria on the southern coast of the Australian mainland. Melbourne is renowned for having four seasons in a day, for summers where mostly mild conditions are punctuated by days that are blisteringly hot. Those days over 35 degrees are horrible, those days over 40 even more so. It's too hot for the beach, the strong northerly winds blow the sand everywhere, the best thing to do is to bunker down inside.

We've always had heat, bushfires, houses lost, droughts, farmers struggling to survive, and then when the drought is finished, flooding rains. But now, the hot days are hotter and there are more of them. It stays hot at night. And the cool changes that we are used to having sweep through, which can drop the temperature by almost 20 degrees in half an hour, seem to be less reliable.

As I write it's a hot still night. Tomorrow another hot day is expected. It's hardly rained all summer. I know the weather of just one week, just one month, just one summer can't be definitively attributed to climate change. But it fits the pattern. And taken together, the picture is emerging.

Asun Melbournessa, Viktoriassa Australian mantereen etelärannikolla. Melbourne on kuuluisa siitä, että siellä on neljä vuodenaikaa päivässä - leudoista kesistä joita katkovat kärventävän kuumat päivät. Yli 35 asteiset päivät ovat kamalia, yli 40 asteiset vieläkin kamalampia. Kun on liian kuuma mennä rannalle ja kova pohjoistuuli puhalttaa hiekkaa joka paikkaan, on parasta linnoittautua syvälle sisätiloihin.

Australiassa on aina ollut kuumuutta, pensaspaloja, menetettyjä taloja, viljelijöitä jotka taistelevat selviytymisestä, ja kuumuuden mentyä ohi, tulvimalla sateita. Nyt vaan kuumat päivät ovat kuumempia ja niitä on enemmän. Öisinkin on kuuma. Ja kylmät rintamat, jotka ovat tavallisesti pyyhkineet tienoiden läpi ja jotka voivat pudottaa lämpötilaa melkein 20 astetta puolesta tunnissa, eivät tunnu enää niin luotettavilta.

Kun kirjoitan tätä on kuuma, hiljainen yö. Huomisesta on tulossa taas kuuma päivä. Koko kesänä on satanut tuskin ollenkaan. Tiedän ettei vain yhden viikon, vain yhden kuukauden, vain yhden kesän säätä voida suoraan yhdistää ilmaston muutokseen. Mutta se sopii kuvioon. Ja kun havainnot yhdistetään, kuva alkaa hahmottua.

When I was growing up no one had air conditioning at home. You didn't need air conditioning if it was only a few days each summer over 35. Now there are more days over 35, more days over 40, more days when you just have to retreat inside and shut the doors and windows.

Most people in Melbourne now have air conditioning. We don't. And sadly many poor and elderly people living in poorly designed, poorly insulated homes also don't have aircon, and they swelter and suffer badly in the heat.

It got to a record 46 degrees in Melbourne on 9 February 2009, Black Saturday, when Victoria burned and 173 people lost their lives in the fires.

In the heatwave associated with the Black Saturday bushfires it is estimated 374 people died from heat stress - more than twice as many who died in the fires themselves.

A new fire warning was created after that summer. We now have more than extreme fire danger. We have Code Red. Catastrophic.

There were no fires near me in the inner city in 2009. My suffering was so minor,

Kun olin lapsi, kellään ei ollut kotonaan ilmastointia. Ilmastointia ei tarvittu, kun lämpötila nousi vain muutaman kerran kesässä yli 35 asteen. Nyt yhä useampina päivinä on yli 35 astetta, yhä useampina yli 40 astetta, yhä enemmän päiviä jolloin täytyy vain sulkeutua sisätiloihin ja sulkea ovet ja ikkunat.

Nyt useimmilla ihmisillä Melbournessa on ilmastointi. Meillä ei. Ja surullista kyllä monet köyhät ja ikääntyneet ihmiset asuvat huonosti suunnitelluissa, huonosti eristetyissä asunnoissa, joissa ei ole myöskään ilmastointia ja he läkähtyvät, kärsivät kovasti helteestä.

Mustana lauantaina 9. helmikuuta 2009 Melbournessa mitattiin 46 astetta, Victorian osavaltio paloi ja 173 ihmistä menetti henkensä paloissa. Mustan lauantain puskapaloihin liittyvän helleaallon aikana arviolta 374 ihmistä kuoli lämpösairauksiin - yli kaksinkertaisesti verrattuna siihen kuinka paljon ihmisiä kuoli itse paloissa.

Sen kesän jälkeen kehitettiin uusi palovaaritus. Asteikkomme ulottuu nyt äärimmäisen palovaaran yli. Meillä on koodi ”punainen”. Katastrofaalinen.

Lähistölläni kantakaupungissa ei ollut paloja vuonna 2009. Menetykseni olivat kovin

but still very real and palpable. I was at home, trying to protect my vegetable garden by draping it with shade cloth and sheets. I failed. The wind was ferocious. The tomatoes boiled on the vine, the leaves all shrivelled up.

This summer, Sydney has had its hottest temperature on record, as did many other places in Australia. The weather bureau has had to create another colour category to put on the weather charts to represent over 50 degrees. Over 50. How can people live in temperatures of over 50?

This summer a dear friend of mine lost her home and all her belongings in the fire that destroyed the Tasmanian town of Dunalley. This summer, fires have burnt out huge swathes of forest in the Victorian Alps, including much of the forest on the slopes of Mt Feathertop, Victoria's second highest mountain and one of my favourite places. As I write the fire is still burning. It's been burning for a month.

The tragedy is that this area had big fires go through it only seven years ago. These types of fires used to be once every thirty years or more in any one area. Now it looks they are every decade. Queensland had big

pieniä, mutta silti todellisia ja käsinkosketeltavia. Olin kotona ja yritin suojella vihannetarhaani lakanoilla ja varjostavilla vaatteilla. Epäonnistuin. Tuuli oli raivopäinen. Tomaatit kiehuivat köynnöksessä, kaikki lehdet näivettyivät.

Tänä kesänä Sydneyssä mitattiin ennätysellisen korkeita lämpötiloja niin kuin monessa muussakin Australian paikassa. Ilmatieteen laitoksen on täytynyt lisätä sääennustuksiin uusi värikkätkategoria edustamaan yli 50:n asteen lämpötiloja. Yli 50. Miten ihmiset voivat elää, kun lämpömittari näyttää yli 50 astetta?

Tänä kesänä hyvä ystäväni menetti kotinsa ja kaiken omaisuutensa palossa, joka tuhosi Dunalleyn kaupungin Tasmaniassa.

Tänä kesänä palot polttivat Viktorian Alpeilla valtavia kaisteleita metsää, palot tuhosivat paljon metsää esimerkiksi Mt Feather-topin, Viktorian toiseksi suurimman vuoren ja yhden lempipaikoistani rinteiltä. Kun kirjoitan tätä, tuli palaa edelleen. Se on palanut jo kuukauden.

Tragedia on siinä, että suuret tulipalot läpäisivät tämän alueen vasta seitsemän vuotta sitten. Tämän tyyppisiä paloja oli aikaisemmin kullakin alueella ainoastaan kerran kol-

floods two years ago which were said to be once in a hundred year events, but some of these areas have flooded again this year, with 700mm of rain in just a few days.

There is a veil of sadness which hangs over us. We know the fires, the floods, the increased summer heat, are not about to stop. We know that places we love are being destroyed, we know people we care about will be hurt, will lose homes, belongings, loved ones. We know that unless the world comes to its senses, our children will inherit a damaged earth.

Some of us feel powerless, paralysed by the enormity of the changes being experienced, and expected. Some are in denial, some are fearful. For me, though the task is massive, the fact that the stakes are so high drives me on.

We have to stand up and act, urgently, and commit to taking action to return the earth to a safe climate as a priority. The alternative is unthinkable, unbearable. I am optimistic, because I know that together we are powerful. We can change the world for good.

messakymmenessä vuodessa. Nyt ne näyttävät toistuvan kerran vuosikymmenessä. Queensland kärsi suurista tulvista kaksi vuotta sitten, ja vaikka tulvien sanottiin toistuvan kerran sadassa vuodessa, jotkin alueet tulvivat uudestaan tänä vuonna, kun vain muutamassa päivässä satoi 700 millimetriä.

Yllämme riippuu surullisuuden huntu. Tiedämme etteivät tulet, tulvat, lisääntyneet helteet ole loppumassa. Tiedämme, että paikat, joita rakastamme tuhoutuvat, että ihmisiä joista välitämme satutetaan, että he menettävät kotinsa, omaisuutensa, rakkaansa. Tiedämme, että jollei maailma tule järkiinsä, lapsemme perivät pilalle menneen maailman.

Jotkut meistä tuntevat olonsa voimattomiksi, halvaantuvat kokemiensa muutosten valtavuudesta. Jotkut eivät suostu myöntämään asiaa, toiset ovat peloissaan. Minut taas pitää liikkeessä tieto siitä, että panokset ovat niin korkeat - vaikka tehtävä onkin massiivinen.

Meidän on kiireesti lähdettävä liikkeelle ja toimittava, sitouduttava toimimaan prioriteettinamme se, että maailmaan saataisiin palautettua turvallinen ilmasto. Toinen vaihtoehto ylittää käsityskyvyn, sietokyvyn. Olen optimistinen, koska tiedän, että yhdessä olemme voimakkaita. Voimme muuttaa maailman pysyvästi.

I am not a scientist, but I live in La Paz, Bolivia where the Cordillera Real, a branch of the Andes goes through. I enjoy mountaneering and I summited a 6000 meter peak last year, so I can notice the glaciers up there melting. We had a ski resort called Chacaltaya, if you look at pics from back in the 70's there was plenty of snow, now it is totally gone. They say the the Tropical Andes: Bolivia, Peru and Ecuador are the most seriously effected by Climate Change, and I can see this is true. Another city in Bolivia, Cochabamba has a water shortage also, they even had a water war when a government tried to privatize the water supply company.

En ole tiedemies, mutta asun La Pazissa Boliviassa, jonka läpäisee Cordillea Real, yksi Andien haaroista. Nautin vuorikiipeilystä ja nousin viime vuonna 6000 metriin, niinpä olen kyllä huomannut jäätikköjen sulavan siellä ylhäällä. Boliviassa oli hiihtolomakohde, jota kutsuttiin Chacaltayaksi: 70-luvulla otetuissa kuvissa siellä on paljon lunta, nyt lumi on täysin poissa. Sanotaan, että ilmastonmuutos on vaikuttanut vakavimmin trooppisiin Andeihin: Boliviaan, Peruun ja Ekvadoriin, eikä ole vaikea nähdä, että se on totta. Yhdessä bolivialaisessa kaupungissa, Cochabambassa, myös vedestä on pulaa, siellä oli jopa vesisota, kun hallitus yritti yksityistää vesiyhtiön.

Egyptian winter was always kind when I was young. As kids, we used to celebrate every rain-fall with lots of childish songs, most rarely sung under the "heavenly tears" though, for it just rained once or twice a year and most of time, we sang them whenever a cloud veiled the sun hoping that our songs might bring an angel or another to tears but we hardly succeeded!

Summer was hot but not unbearable, my earliest reliable memories tell me that it rarely exceeded 40°C then. Everyone would take shelter from the direct scorching sun by day-time but once Earth turned its back to the fiery orb, refreshing breezes were there most of the time. We had typical Arabian nights; fragrant and fresh.

Spring was never nice here; a season of climate turmoils full of sandy wind and moody weather changes. It got hot that we considered it an early summer, a young summer still in the making, still aspiring to reach full adulthood. Still we celebrated it the same way our ancestors did thousands of years ago with colored boiled eggs and local delicacy made of puterified fish. We sang for it, pretended not to notice

Kun olin nuori Egyptin talvet olivat aina miellyttäviä. Lapsena meillä oli tapana toivottaa jokainen sade tervetulleeksi monin lapsellisin lauluin, vaikka lauluja laulettiinkin vain hyvin harvoin ”taivaallisten kyynelten” alla, sillä noihin aikoihin satoi vain kerran tai kaksi vuodessa ja yleensä me vain lauloimme laulujamme aina kun pilvi peitti auringon ja toivoimme että laulumme saisivat enkelin tai sen sellaisen kyyneliin, mutta hyvin harvoin onnistuimme!

Kesät olivat kuumia mutta eivät sietämättömiä, varhaisimmat luotettavat muistoni kertovat, että lämpötila ylitti harvoin 40°C. Kaikki suojautuivat päivisin suoralta, polttavalta auringolta mutta heti kun maa käänsi selkänsä tuliselle pallolleen, suurimman osan ajasta tuuli virkistävästi. Yömme olivat tyypillisiä Arabian öitä: tuoksuvia ja raikkaita.

Egyptin kevät ei koskaan ollut kiltti; ilmaston myllerrysten, hiekkaisen tuulen ja oikukaiden sään muutosten vuodenaika. Niin kuumaa, että tuntui aikaiselta kesältä, nuori kesä joka on vasta tekeillä, vasta pyrkimässä täyteen aikuisuuteen. Ja kuitenkin juhlimme sitä maalaamalla keitettyjä kananmunia ja paikallisten mädätetystä kalasta tehtyjen herkkujen kera samalla tavalla kuin esi-isämme tuhansia vuosia siten. Lauloimme sille, teeskentelim-

its mood swings and in recompence, rejoiced in its fertility and green bountifulness.

Now Autumn was the magical one. It always sent little messengers to herald its coming; one day the weather would be hot and the next, the sun would hide behind a withered cloud and the world breathes cold refreshing winds in the streets. Summer would then resume its control but few days later Maulberries would confirm the prophecy; shedding golden leaves, challenging the unchanging indifferent Eucaliptus. Then weather would wear its best garments while trees shed theirs. Temperature never dropped beneath twenty and never rose above thirty-five.

To sum it all, we were taught a simple line in the school about our weather, "Egypt has a Mediterranean weather; hot dry by summer and warm rainy by winter"

Now, as we are talking, the change in Egypt's climate was never clearer: In stead of the four seasons we had, we have only two.

Autumn was swallowed by winter sometime while I was growing up. The gentle fresh messenger ceased its visits and the cold came suddenly. People wonder on - as they did the previous year and probably

me ettemme huomaa sen oikukkaita tuulia ja kuinka se hedelmällisyydessään ja vihreässä runsaudessaan hyvittelevästi ilakoi.

Syksy sen sijaan oli maaginen. Se lähetti aina pieniä viestinviejiä ilmoittamaan tulemisestaan; yhtenä päivänä ilma saattoi olla kuumaa ja seuraavana aurinko piilotella kuihtuneen pilven takana ja maailma hengittää kaduille kylmiä virkistäviä henkäyksiä. Kesä saattoi sen jälkeen taas nousta valtaan, mutta muutamaa päivää myöhemmin mulperipuu jo vahvasti ennustuksen todeksi ja varisti keltaiset lehtensä ja haastoi muuttumattoman, välinpitämättömän eukaliptuksen. Puiden riisuessa vaatteensa sää pukeutui parhaisiinsa. Lämpötila ei koskaan pudonnut alle kahdenkymmenen eikä koskaan noussut yli 35:n asteen.

Kaiken kaikkiaan, meille opetettiin koulussa, että ”Egyptissä on Välimeren ilmasto: kuumaa, kuiva kesä ja lämmin, sateinen talvi.”

Nyt kun kirjoitan tätä, muutos Egyptin ilmastossa ei voisi olla selkeämpi: Aiempien neljän vuodenajan sijaan vuodenaikoja on nyt vain kaksi.

Sillä välin kun kasvoin aikuiseksi talvi nielaisi syksyn. Lempeän raikas viestintuoja ei enää tullut vierailulle ja kylmyys saapui yhtäkkiä. Ihmiset ihmettelevät - niin kuin edellise-

will the next - how possibly Winter could be any colder if Autumn is so cold, if in Autumn temperatures fall below 12 each night and barely reach 23 by midday, what is there to expect from the coming Winter? Well, Winter would hardly fail to surprise us!

With temperatures dropping to 5 or even 4 by nights in Luxor and to 6 in Cairo only to rise to 12 under the frail pale sun light, Winter rises up to the challenge.

Every Winter seems in eternal trial to outdo its predecessor; last year it even snowed in Alexandria! And I once thought that the words "Egypt" and "snow" never did and never will get along.

Spring is a moody summer, that's all I can say about right now, it is hot and full of sandy storms. An urban citizen wouldn't recognize it at all, with ever-green lonely trees clinging to their remaining territorial islands amid human-made seas of asphalt roads.

Summer comes unannounced save by its anger. Temperatures exceeding 40 are now normal, even a sexy smiling weatherman reading a forecast, predicting 46°C for tomorrow wouldn't grasp attention. Mixing such temperatures with humidity as high

nä vuonna ja sitä edeltävänä vuonna - miten kylmää mahtaa olla talvella, kun jo syksy on näin kylmä, jos jo syksyllä lämpötila tippuu alle 12 asteen joka yö ja tuskin saavuttaa 23 astetta päivällä, mitä oikein voimme odottaa tulevalta talvelta? No, talvi onnistuu kyllä yllättämään meidät!

Lämpötilan laskiessa yöllä Luxorissa viiteen tai jopa neljään asteeseen ja Kairossa kuu-teen asteeseen, sen noustessa hauraan, kalpean auringon alla vain 12 asteeseen talvi vastaa kyllä haasteeseen.

Jokainen talvi vaikuttaa käyvän ikuista kamppailua päihittääkseen edeltäjänsä; viime talvena Alexandriassa satoi jopa lunta! Ja minä kun kuvittelin aiemmin, etteivät sanat ”Egypti” ja ”lumi” sovi eivätkä koskaan tule sopimaan samaan lauseeseen.

Kevät on oikukas kesä, siinä kaikki mitä voin sanoa siitä juuri nyt, kevät on kuumuutta ja yhtä hiekkämyrskyä. Kaupungin asukas tuskin huomaa koko kevättä yksinäisten ikivihreiden puiden tarrautuessa jäljelle jääneisiin luonnon saarekkeisiin keskellä keinotekoista asfalttiteiden merta.

Kesä tulee raivokkaasti ja varoittamatta. Yli 40 asteen lämpötila on nyt normaalia eikä kukaan edes huomaa jos seksikkäästi hymyi-

as 82% though, turns our cities into a living hell. And when the deadly mix coincides with the holy month of Ramadan, when Muslims fast from dawn to sunset, now that's a taste of real thirst!

And so, the vicious circle goes on: every Summer hotter and every Winter cooler than the previous one, all along with queue hot days every winter and cold summer days. And when it rains, the sky cries bitterly for full days.

Egypt's weather changed completely while I was growing up. It can no longer be described by the simple school phrase. Another childhood memory it became, some old story to tell the younger generations, a story of fascinating seasons succeeding one another... now all extinct, poisoned by carbon dioxide's emissions, alas.

levä säämies ennustaa huomiseksi 46 astetta celciusta. Kun tällaiset lämpötilat yhdistetään jopa 82% kosteuteen, kaupunkimme muuttuvat maanpäällisiksi helveteiksi. Ja kun tällainen kuolettava cocktail osuu Ramadan-kauteen, jolloin muslimit paastoavat aamunkoitosta auringonlaskuun, silloin todella tietää mitä jano on!

Ja niin noidankehä jatkaa pyörimistään: joka kesä on kuumempi ja joka talvi kylmempi kuin edeltäjänsä, ja samaan aikaan kuitenkin joka talviset kuumien päivien jonot ja joka kesäiset kylmät päivät. Ja kun sataa, taivas itkee katkerasti kokonaisia päiviä.

Egyptin sää muuttui täysin kun kasvoin aikuiseksi. Koulussa opittu fraasi Välimeren ilmastosta ei enää päde. Välimeren ilmastosta on tullut vain yksi lapsuusmuisto monien joukossa, vanha kertomus kerrottavaksi, kertomus kiehtovista, toisiaan seuraavista vuodenojoista... jotka hiilidioksidipäästöt ovat tapaneet sukupuuttoon, valitettavasti.

I remember as a kid, when we used to play out on ice after a heavy rain, in the rainy season, which for the kids of this generation is unimaginable. Addis Ababa at the altitude of 2,300 meters, has an average temperature of 21 degrees during the day, and about 10 degrees in the night. Back then, we had to go out in the sunlight, to get warm. As a country near the Equator, the sun is strong and hits directly from above, which was a complement for the cold weather.

Lately, we have witnessed a visible rise in temperature, during the days.

Here is a snapshot of today's weather from the BBC, as an example.

Muistan että lapsena meillä oli tapana leikkiä sadekauden aikaan rankkasateen jälkeen jäällä, mikä on nykypäivän lapsille käsittämätöntä. 2300 metrin korkeudessa olevan Addis Abeban keskilämpötila on päivisin 21 astetta ja öisin noin kymmenen astetta. Noihin aikoihin piti mennä aurinkoon lämmittelemään. Päiväntasaajaa lähellä olevassa maassa aurinko on voimakas ja paistaa suoraan ylhäältä, mikä toimii vastapainona kylmälle säälle.

Myöhemmin olemme joutuneet todistamaan huomattavaa lämpötilan nousua, päiväsaikaan.

Tässä esimerkiksi kuvakaappaus BBC:n tämän päivän säästä:

In general, I can say that the weather has changed significantly from the time I was a kid. Temperature is higher in the days, and lower in the evenings.

Voin sanoa, että kokonaisuudessaan sää on muuttunut huomattavasti siitä kun olin lapsi. Lämpötila on päivisin korkeampi ja iltaisin matalampi.

I think the climate hasn't changed that much in the last few years but my mother says that when she was a child there was much more snow here in Tbilisi in winter and now it's rarely snowing. It's probably a bit warmer / in winter /. That's the difference. So can I say, we participate in the process of global warming?...

Mielestäni ilmasto ei ole muuttunut muutama viimeisen vuoden aikana kovin paljon, mutta äitini sanoo, että kun hän oli nuori lunta oli Tbilisissä paljon enemmän, nykyisin lunta sataa harvoin. On todennäköisesti vähän lämpimämpää / talvella. Ero on siinä. Voinko siis sanoa, että olemme osa ilmaston lämpenemisen prosessia?...

THE LAND OF GREEN, GREENLAND, FULL OF ICE WHICH IS MELTING.

Winter times make me happy. I have always liked the snow and looked forward to my birthday and Christmas in Greenland. I am a child of the winter. I have often walked home in the beauty of the white winter landscape lit up in light blue light from the moon; sometimes accompanied by the green glow of the Aurora. It is a belief that these Northern Lights are the spirits of our ancestors. If you whistle, it is said, they can come down and kick off our head and play football with it. So, when not humming, I would walk in silence, just hearing my shoe steps of the sealskin kamik's my grandmother made, crushing the snow I walked on.

I have been skiing almost as long time as I have been walking. Just in front of our house, there was a small hill where I took my first rides. Growing older, I started to go further away, to larger mountains. After school, I would often take the bus and go to the skiing mountain a short bus ride

VIHREÄ MAA, GRÖNLANTI, TÄYNNÄ SULAVAA JÄÄTÄ.

Talvet tekevät minut onnelliseksi. Olen aina pitänyt lumesta ja odottanut syntymäpäivääni ja joulua Grönlannissa. Olen talven lapsi. Usein olen kävellyt kotiin talven valkoisessa kauneudessa, jota sininen kuu valaisee; joskus revontulten vihreän hohteen saattelemana. Uskotaan, että revontulet ovat esi-isien henkiä. Sanotaan, että jos vihellät, ne voivat tulla alas, potkaista pääsi irti ja pelata sillä jalkapalloa. Niinpä jos en satu hyräilemään, kävelen hiljaisuuden vallitessa, ja kun kävelen eteenpäin kuulen vain isoäitini tekemien hylkeennahkaisten kamikkien äänen niiden murskatessa lunta.

Olen hiihtänyt melkein yhtä kauan kuin olen kävellyt. Ihan vastapäätä meidän taloa oli pieni kukkula, jossa hiihtelin ensimmäisiä kertoja. Kun kasvoin vanhemmaksi, aloin hiihtää kauempana, suuremmilla vuorilla. Koulun jälkeen menin usein bussilla hiihtovuorelle, lyhyt bussimatka sieltä missä asuin. Valitettavasti tällaista ei enää ole; monina talvina lunta on ollut tosi vähän.

from where I live. Unfortunately, it is not like this anymore and there has been many winters with very little snow.

I have always looked at the mountains and found many different faces in them. Some smiling, some angry and some wondering. With the snow and vegetation, their faces changed all the time. Now, the mountains near my hometown do not have their white spots, their freckles and all years glaciers anymore.

Last Christmas I was in Nuuk for holidays, there was not much snow and it was brown and dark all over. One year it was even raining on Christmas eve and the snow was all slushy.

Indeed, the weather is changing and is unpredictable. It seems like the storms are much stronger now. One night I was afraid the wind would blow away the house my father built. The house still stands, for now. I hope it will in the future too.

Last week I read an article about studies from ice core drillings, all the way down to the bottom of the ice sheet, that shows that there use to be forest, fertile and green

Olen aina katsellut vuoria, niiden monia erilaisia kasvoja. Jotkut hymyileviä, jotkut vihaisia, jotkut ihmetteleviä. Lumi ja kasvillisuus muuttivat niiden kasvoja koko ajan. Nyt kotikaupunkini lähellä olevilla vuorilla ei enää ole valkoisia läikkiä, niiden pisamia, ympärivuotisia jäätiköitä.

Viime jouluna vietin lomaa Nuukissa, siellä ei ollut paljoa lunta ja joka paikassa oli ruskeaa ja pimeää. Yhtenä jouluaattona satoi jopa vettä ja lumi oli täysin sohjoa.

Sää siis todellakin muuttuu eikä sitä voi ennustaa. Aivan kuin myrskyt olisivat nyt paljon voimakkaampia. Yhtenä yönä pelkäsin, että tuuli puhaltaisi ilmaan talon, jonka isäni rakensi. Talo on toistaiseksi vielä pysyissä. Toivottavasti myös tulevaisuudessa.

Luin viime viikolla artikkelin jään kuoren porauksista, joissa porattiin koko jääkeroksen pohjaan saakka: poraus osoittaa, että 400 000 vuotta sitten siellä oli metsää, hedelmällistä ja vihreää maata¹. Postasin artikkelin Facebook-seinälleni. Kukaan ei kommentoinut. Ihmiset tuntuvat pitävän hassuista koira- ja kissakuvista. Oli miten oli, minun mielestäni se oli ihmeellistä.

land 400 000 years ago¹. I posted it on my Facebook wall. No one commented. People seem to like funny dog and cat pictures. Never the less, I thought it was pretty amazing.

Ice is covering almost 4/5 of the World's largest island. The ice sheet is 2-3 million years old and has a total area of 1.8 mill. km², or 14 times the size of England². I have also read that an area of ice the size of Sweden has melted since I was born.

This summer it was so warm in Greenland, that scientists from NASA recorded for the first time ever that the ice sheet surface was melting all over³.

Many posted pictures from their backyards where the thermometer showed 40 Celcius degree. There were barbecue-parties and some went swimming.

Much of Greenland is pressed down by this heavy ice, like a football in water, and the

¹<http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/dna-boret-op-fra-indlandsisens-dybeste-dyb>

²<http://www.greenland.com>

³<http://www.nasa.gov/topics/earth/features/greenland-melt.html>

Jää peittää melkein 4/5 maailman suurimmasta saaresta. Jääpeite on 2-3 miljoonaa vuotta vanha ja sen kokonaispinta-ala on 1,8 miljoonaa km², tai 14 kertaa Englannin kokoinen alue². Olen myös lukenut että elinainkanani jäätä on sulanut jo Ruotsin kokoisen alueen verran

Viime kesänä Grönlannissa oli niin lämmin, että NASAn tutkijat mittasivat ensimmäistä kertaa jääpeitteen pinnan sulavan joka paikasta³.

Monet postasivat takapihoiltaan otettuja kuvia, joissa lämpömittari näyttää 40 celsiusastetta. Oli grillijuhlia ja jotkut menivät uimaan. Jää painaa suurta osaa Grönlannista alas, niin kuin jalkapalloa vedessä, ja jos tämä kaikki jää sulaisi nopeasti maa ponnahtaisi ylös vajotakseen taas myöhemmin⁴.

Viime aikoina on mitattu monia jääjärjestyksiä. Toisin sanoen sulavan jään aiheuttamia maanjärjestyksiä. En ole aiemmin kokenut glasiaalista maanjärjitystä, mutta vuosien 2000 ja 2010 välillä luoteisilla jää-

¹ <http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/dna-boret-opfra-indlandsisens-dybeste-dyb>

² <http://www.greenland.com>

³ <http://www.nasa.gov/topics/earth/features/greenland-melt.html>

⁴ <http://ing.dk/artikel/130664-groenland-haever-sig-somisen-smelter>

land would pop up, and later fall down, if all this ice melted quickly⁴.

Lately there have also been recorded many icequakes. This would be earthquakes due to the melting ice. I have never experienced any glacial earthquake before, yet, from 2000 to 2010, 66 icequakes occurred at northwestern glaciers that in previous decades had produced virtually none⁵. At times, I also read about those scary incidents in North, South and East, when friends write updates on social media.

The scholars say, that if the entire ice sheet melted, the world's oceans would rise by around seven metres, which also makes me wonder how much ice we have in total, when including places like the Antarctic.

Sometimes the thought frightens me and I prefer not to worry about it. I would like to know more, but the media rarely talks about the climate change, unless we get hit directly by it.

⁴<http://ing.dk/artikel/130664-groenland-haever-sig-som-isen-smelter>

⁵<http://green.blogs.nytimes.com/2012/09/21/greenlands-ice-quakes-may-set-a-record/>

tikoilla sattui 66 jääjäristystä kun jäätiköt eivät olleet aiemmin tuottaneet käytännössä yhtäkään⁵. Toisinaan luen myös pelottavista tapahtumista pohjoisessa, etelässä ja idässä kun ystävät kirjoittavat päivityksiä sosiaaliseen mediaan.

Tutkijat sanovat, että jos koko jää sulaisi, maapallon valtamerien pinta nousisi noin seitsemän metriä - tämä saa minut myös miettimään, kuinka paljon jäätä kokonaisuudessaan on, jos otetaan mukaan Antarktisen kaltaiset paikat. Joskus ajatus pelottaa ja päätän olla huolehtimatta. Haluaisin tietää enemmän, mutta media puhuu vain harvoin ilmaston muutoksesta, ellei se sitten kosketa meitä suoraan.

Aurinko paistoi Grönlannissa useita kuukausia. Kun näin tapahtuu, Tanskassa on usein sateista. Aivan kuin kaksi toisilleen vastakkaista maailmaa. Tanskassa on sataanut ja kauan, ja sadetilastoissa lyödään uusia ennätyksiä.

⁵ <http://green.blogs.nytimes.com/2012/09/21/greenlands-ice-quakes-may-set-a-record/>

The sun was shining for several months in Greenland. When it does this, it is often rainy in Denmark. It is like two contrary worlds that oppose one another. It has been raining for a very long time in Denmark and they make new records for rainfall.

I am currently studying in Copenhagen. Two years ago in Copenhagen, I was waiting for my Brazilian roommate to come for dinner, when it all of a sudden started raining very heavily. The cloudburst came so quickly from a blue sky. It was pouring down on the roofs. I had never seen anything like it and took my small camera to film bits of it. It rained two meters in half an hour. He was completely soaked when he came inside. Much was destroyed. In the days after there were furniture and trash from people's houses and cellars all over the city. For a while, people did not talk about anything else. Looking at some of the photos, with some kayaking up the main streets, it all seemed unreal. It was a shock for many of us.

The abnormal is becoming the new normal. The weather is changing; the society is changing.

Opiskelen parhaillani Kööpenhaminassa. Kaksi vuotta sitten odotin brasilialaista kämppistäni kotiin illalliselle, kun yhtäkkiä alkoi sataa hyvin rankasti. Rankkasade tuli niin äkkiä siniseltä taivaalta. Aivan kuin vettä olisi kaadettu katoille. En ollut koskaan nähnyt mitään sen kaltaista ja otin kamerani ja nauhoitin sadetta. Puolessa tunnissa vettä tuli kaksi metriä. Kämppikseni oli täysin uittettu tullessaan sisään. Sade aiheutti paljon tuhoja. Seuraavina päivinä koko kaupunki oli täynnä ihmisten huonekaluja ja roinaa. Vähään aikaan ei puhuttu mistään muusta. Valokuvissa ihmiset melovat kajaakeissa pääkaduilla, kaikki näyttää epätodelliselta. Monille meistä tämä oli shokki.

Epätavallisesta on tulossa uusi tavallinen. Sää muuttuu: yhteiskunta muuttuu.

Nyt talvi, niin kuin minäkin, on muuttanut Tanskaan. Lunta on niin paljon. Tänään aurinko viimein paistoi ja oli niin kirkasta. Mutta on niin tasaista eikä ole vuoria, joista voisi lasketella. Kylmyys on myös toisenlaista, purevampaa, aivan kuin olisi tippunut vettä täynnä olevaan ammeeseen. Ilma on kosteampaa ja on vaikea pukeu-

Now the winter, like I, has gone to Denmark instead. There is so much snow. Today, the sun was finally shining and everything was so bright. But it is all so flat and there are no mountains where you can ski from. It is also cold in another more intense biting way, like if you had fallen in a bathtub full of water. The climate is more humid and I find it difficult to dress properly so I won't freeze. It is a different feeling in Greenland.

I saw how Danish people were riding on fancy dog-sledges with European dogs. The skinny, dark dogs looked funny. They seemed to be freezing too. I'm sure they would like the picture, if I posted it on facebook.

In Greenland, traditional hunters have difficulties going out on their dog sledges, as the highroad of the Arctic, the ice covering the seas in winter times, has not always been solid enough to ride on the last few winters. But since there is still a bit of ice, they can't go out from the villages with their boats. The patterns of animals have also changed and fish have gone higher up North. There are still many seals, which is

tua niin ettei jäädy. Grönlannissa tuntuu toisenlaiselta.

Näin tanskalaisten ajavan hienoissa koiravaljakoissa eurooppalaisten koirien vetäminä. Laihat, tummat koirat näyttivät hassuilta. Nekin näyttivät palelevan. Olen varma, että ne tykkäisivät kuvasta, jos postaisin sen Facebookkiin.

Grönlannissa perinteisillä metsästäjillä on ollut vaikeuksia ajaa koiravaljakoillaan, sillä Arktisten alueiden moottoritie, jää joka peittää merta talvisin, ei ole aina viimeisten talvien aikana ollut riittävän vahva. Mutta koska jäätä kuitenkin vielä on, metsästäjät eivät voi myöskään poistua kylistään veneillä. Eläinten käyttäytyminen on myös muuttunut ja kalat nousseet korkeammalle pohjoiseen. Hylkeitä on yhä paljon ja ne ovat inuiittien jokapäiväinen leipä. Syömme lihan ja käytämme nahkan vaatteisiin. Inuiitteja koskeva poikkeuslaki sallii hylkeennahkan ostamisen ja myynnin, mutta viime vuonna säädetty EU-laki näyttää kieltävän ihmisiä ostamasta sitä. Lopputuloksena metsästäjät köyhtyvät ja monet luopuvat perinteisestä ammatistaan. Ilulissatin kaltaisissa kaupungeissa koiria

the daily bread of many Inuit. We eat the meat and use the skin to clothes. According to inuit exception it is legal buy and sell seal skin, but a EU law from last year seems to prevent people from buying it. As a result, the hunters are poor and many are giving up their traditional occupation. In cities like Ilulissat, there are now half as many dogs as five years ago.

It was an Inuit belief, that the mother of the sea, was guarding the animals and she could hide them in her unkempt hair, if the people did not respect nature.

In 2009 Greenland got more autonomy with the Self Rule, compared to the Home Rule agreement from 1979. The new agreement include rights over the land and raw materials. The small society needs everything from hospitals, to elder care and schools. People are looking for new solutions.

Big international companies from abroad are approaching for oil, mining and hydro-energy for aluminium industry. All on the expense of natures many faces.

on nyt vain puolet verrattuna niiden määrään viisi vuotta sitten.

Inuiitit uskovat, että eläimistä huolehtiva meren äiti kätkee eläimet kampaamattomaan tukkaansa, jos ihmiset eivät kunnioita luontoa.

Vuonna 2009 itsehallinto-oikeus toi Grönlannille lisää itsenäisyyttä verrattuna vuonna 1979 myönnettyyn alueelliseen autonomiaan. Uuteen sopimukseen sisältyy oikeus maahan ja raaka-aineisiin. Pieni yhteiskunta tarvitsee kaikkea sairaaloista vanhusten hoitoon ja kouluihin. Ihmiset etsivät uusia ratkaisuja.

Ulkomaalaiset suuret yritykset pyrkivät Grönlantiin öljyn, kaivostoiminnan ja alumiiniteollisuuden tarvitseman vesivoiman perässä. Luonnon monimuotoisuuden kustannuksella.

Mines exploding, mountains demolished,
crushed and vanishing.
Aluminum smelters, fed from the melting
ice. Teardrops from Mother Earth.

Black polar bear tracks
in the white snow.
Human footprints in the melting snow.

Räjähteleviä kaivoksia, tuhottuja,
murskattuja ja katoavia vuoria.
Alumiinisulattoja, joita sulava jää ruokkii.
Äiti Maan kyynelpisaroita.

Mustia jääkarhun jälkiä
valkoisessa lumessa.
Ihmisen jalanjälkiä sulavassa lumessa.

I've been thinking about how the climate has changed here in Inari, Lapland. The winters are still freezing cold, just like they were when I was growing up in the 60s. Actually the last bunch of winters have felt colder than ever.

Come to think of it, I can't really recall any warm summers within the last decade. When I was a kid the summers were warm a lot, hot even.

The coming of spring has always been hard, nothing's changed there.

First snow is on October 10th. Squalls and storms have always felled trees up here, not that it's ever made the news.

Has the weather really changed that much in Inari? I don't know. But I do know that it's gotten on some sort of rollercoaster. If it isn't pouring rain it's freezing cold or stormy or windy as hell, and the sun shining through once in a while....

But what do the statistics say?

No climatic changes observed in Inari for the time being. All phenomena fit the range of variation. (Finnish Meteorological Institute).

Translation Kasper Salonen

Mietin miten ilmasto on muuttunut oikeasti Inarissa. Pakkanen paukkuu edelleen talvella, kuten silloinkin, kun kuljin kouluun 60-luvulla. Itse asiassa viime aikoina talvet ovat tuntuneet jopa kylmemmiltä kuin lapsuudessa.

Pohdittuani asiaa hiukan tarkemmin, en muista enää lämpimiä kesiä viime vuosilta, lapsuudessa lämpimiä kesiä oli useinkin. Oli jopa helteitäkin.

Kevään tulo on ollut aina yhtä vaivalloista, niin lapsuuden aikoihin kuin nytkin.

Ensilumi on aina tullut lokakuun 10.

Myrskytuulet ovat aina kaataneet metsää meillä, vaikka se ei koskaan ole ylittänyt uutiskynnystä.

Onko ilmasto sitten oikeasti muuttunut Inarissa? Sääilmiöt ovat ääripäistyneet, näin ainakin luulen. Sataa, pakastaa, tuulee, myrskyää, aurinkokin vilahtaa joskus....

Mutta mitä sanovat tilastot?

Eivät oikeastaan mitään, toistaiseksi Inarissa ilmiöt sopivat vielä vaihteluvälille (Ilmatieteenlaitos).

I am from Middle East, Iraq, specific South Iraq Nasiriya. Perspective I have is 45 years. I think weather started to change approx. 1995. We have now more hot summer with extreme temperatures like +49C, it was not peeking up temperatures so high before. Also winters (Dec, Jan, Feb) have turned more cold, temperature is near zero, like +2C.

We also face heavy flooding rain weeks, that phenomena was not happening before. I don't know how much is climate change and how much is pollution (from burning oil wells during wars causing that and chemical weapons)

I think that two parallel lines affected to our weather.. first one is all this human science development and the other one maybe is a strange reason but I also believe it so much and that is coming from parapsychology (Parapsychology - field of research that studies a number of ostensible paranormal phenomena, including telepathy, precognition, clairvoyance, psychokinesis, near-death experiences, reincarnation and apparitional experiences.)

Olen kotoisin Lähi-idästä, Irakista, täsmällisemmin Etelä-Irakista Nasiriyasta. Perspektiivini on 45 vuotta. Luulen että sää alkoi muuttua suunnilleen vuonna 1995. Nykyisin kesämme ovat kuumia, on äärimmäisiä lämpötiloja, kuten +49°C: aiemmin lämpötila ei kohonnut niin korkealle. Myös talvet (joulukuu, tammikuu, helmikuu) ovat muuttuneet kylmemmiksi, lämpötilat lähellä nollaa, esim. +2°C.

On myös viikkoa, jolloin sataa kaatamalla ja tulvii, tätä ilmiötä ei tunnettu aiemmin. En tiedä, mikä osa tästä johtuu ilmastomuutoksesta ja mikä saastumisesta (johtuen sodan aikana palaneista öljynporauskaivoista ja kemiallisista aseista)

Uskon että säähämme vaikuttaa kaksi rinnakkaista kehityskulkua... toinen näistä on koko tämä inhimillisen tieteen kehitys ja toinen saattaa kuulostaa oudolta, mutta uskon siihen myös hyvin paljon ja se tulee parapsykologiasta (Parapsykologia - tutkimuksen alue, joka tutkii tiettyjä näennäisesti paranormaaleja ilmiöitä, joihin kuuluu telepatia, ennalta tietäminen, selvänäköisyys, psykokinesia, lähellä kuolemaa -kokemukset, reinkarnaatio ja ilmestyksiin liittyvät kokemukset.)

What I want to say that I fully believe
that some very big and strong connection
between human being behaviour and nature

Haluan sanoa, että uskon täysin että on olemassa että suuri ja voimakas yhteys ihmisten käyttäytymisen ja luonnon välillä

There is much less snow now. But maybe it's just that I moved while the snow stayed, it's been getting windier so perhaps the wind has blown me and the snow into different directions?

Nyt on paljon vähemmän lunta. Vai onko kyse siitä, että muutin silloin kun oli lunta, tuulee koko ajan enemmän, ehkä tuuli on puhaltanut minut ja lumen eri suuntiin?

Global warming and climate change are not foreign for Israel. I can definitely say that summer is becoming much longer throughout the years: Where as a child I remember wearing long sleeves in mid October, this year, I couldn't go out without my flip-flops until the end of November! Moreover, in the past few years we had some radical weather, such as stormy rainy days with low temperatures in the winter and a lot of heat waves in the summer, which weren't that common in the past

Ilmaston lämpeneminen ja muutos koskevat myös Israelia. Voin aivan varmasti sanoa, että kesät pitenevät vuosi vuodelta: Kun lapsena muistan pukeutuneeni pitkiin housuihin lokakuun puolivälissä, tänä vuonna saatoin kulkea varvastossuissa marraskuun loppuun! Lisäksi viimeisten muutaman vuoden aikana on ollut äärimmäisiä sääilmiöitä, kuten esimerkiksi kylmiä, myrskyisiä ja sateisia päiviä talvella ja kesällä taas paljon helleaaltoja, jotka eivät olleet tavallisia aikaisemmin.

In Italy the climate has changed prominently in the past few years: winters are shorter and people start sweating in march! Ten years ago it was pretty different: in Italy the beginning of the school year (on 15th September) usually coincided with the arrival of a freezing autumn that lasted until the end of May; nowadays students wear t-shirts when they say hello to Santa Claus! ;)

Italiassa ilmasto on muuttunut huomattavasti muutaman viimeisen vuoden aikana: talvet ovat lyhyempiä ja ihmiset hikoilevat maaliskuussa! Kymmenen vuotta sitten sää oli aika erilainen: Italiassa kouluvuoden alku (15. syyskuuta) osui yleensä samoihin aikoihin kuin hyytävä syksy, jota kesti aina toukokuun loppuun saakka. Nykyisin koululaisilla on päällään t-paidat, kun he tervehtivät joulupukkia! ;)

Das erste was mir dazu einfällt ist ja- äh- nein. Also kann nicht so genau sagen. Als Kind kann ich mich schon an strengere Winter erinnern. War aber auch Kind und damals noch am Land 700 Mereshöhe gewohnt. Jetzt Wien 200 Meereshöhe und erwachsen.

Als nächstes fällt mir ein dass ich vor 20 Jahren einmal in Kufstein war und beim auf den Berg rauffahren ein Skilift am Straßenrand im Winter nicht gefahren ist. Und der Autofahrer sagte: "Ja ja, die können sagen was sie wollen. Aber der Lift war vor 20 Jahren im Winter immer an..".

Ich erlebe es jetzt vielleicht extremer, das Wetter. Erstens weil ich es aus den Medien so höre. 2. Weil es jetzt Anfang Februar ist und plötzlich 15 Grad plus hat. Letzte Woche 8 minus.

Ja und doch auch wärmer. Was mir wenn ich nicht an die Konsequenzen denke eigentlich gar nicht so unrecht ist.

Ensimmäinen mitä mieleeni tulee on - voi ei! En osaa sanoa mitään täsmällistä. Muistan lapsuudesta ankarampia talvia. Mutta olin silloin lapsi ja asuimme silloin 700 metriä merenpinnan yläpuolella. Nyt Wien 200 metriä meren pinnan korkeudesta ja aikuisuus.

Seuraavaksi mieleeni tulee että 20 vuotta sitten olin kerran Kufsteinissa laskettelemassa eikä hiihtohissi kadun reunassa kulkenut. Ja kuski sanoi: ”Niin, niin, voitte sanoa, mitä haluatte. Mutta 20 vuotta sitten hissi oli aina päällä ...”

Koen sään nyt ehkä äärimmäisemmin. Ensinnäkin johtuen siitä, miten mediassa puhutaan. 2. koska nyt on helmikuun alku ja yhtäkkiä 15 astetta. Viime viikolla kahdeksan astetta miinusta.

Ja jopa vielä lämpimämpää. Mikä ei, jos unohdetaan seuraamukset, ole oikeastaan yhtään hassumpaa.

返事遅くなりました。
環境、特に天気の変化についてのご質問でよろしいでしょうか？
当方41歳となります。
わずか30年程前だというのに、随分と変わったように思えます。
まずは気温。冬はもっと寒く、夏はもっと暑かったように思えます。
これは35年程前。日本が高度成長期であった事が原因かとも思われます。
子供の頃の記憶を辿るに、東京でありながら、空き地や土が露出している道路が多かったように思います。
そしてスコールのようなどしゃ降りの雨も、以前はそんなになかったように思えます。
それよりも、何よりも変わったのは人の感覚ではないでしょうか？
暑さを嫌い、寒さを嫌い、便利になっていく一方で、感覚が鈍くなったり、それを楽しむ心が無くなっていったように思います。
話がそれましたが、地球も生き物であれば、大きく天候は変わっていきますし、自然災害は地球の躍動です。私達人類は大いなる自然、地球という命の中で生きている事を、もっと実感し感じていかなければならないのでしょうか。
末筆ではありますが、ご質問の応えになっていれば幸いです。

Jos ymmärsin oikein tiedustelit ympäristöstä ja säätilojen muutoksesta.

Nyt olen 41-vuotias. Tuntuu, että kuluneen kolmenkymmenen vuoden aikana on ollut käynnissä jonkinasteinen muutos. Jos esimerkiksi ajattelee lämpötilaa, talvet ovat käyneet kylmemmiksi ja kesät kuumemmiksi. Kolmekymmentäviisivuotta sitten Japanissa oli taloudellisen nousukauden aika - jotenkin tuntuu, että se on osaltaan vauhdittanut muutosta. Lapsuudessani - huolimatta siitä että kasvoin Tokiossa - kaupungista löytyi vielä paljon tyhjiä tontteja ja hiekkapäällysteisiä teitä, mutta ei enää. En myöskään muista, että ennen olisi koskaan ollut sellaisia rankkasateita kuin nykyisin. Ennen kaikkea tuntuu kuitenkin siltä, että ihmisten aistitaju on muuttunut. Kuumuutta inhotaan ja kylmyydestä valitetaan. Kun mukavuudenhalu on ottanut vallan, ihmisten aistitaju ja vastaanottavaisuus on rapautunut eikä enää osata iloita ilmojen vaihtelusta.

Vastaukseni taisi luiskahtaa sivuraiteelle, mutta minusta ympäristö on elossa ja on luonnollista, että elävässä ympäristössä muutos on jatkuvaa - luonnonmullistukset ovat osa maapallon elämää. Vaikka ihmis-

お返事遅くなりまして申し訳ありませんでした。

kunta elää hallitsemattomassa ympäristössä tällä omaa elämäänsä elävällä maapallolla, me olemme unohtamassa kohdata ympäristöämme.

En ole varma, osasinko vastata kysymykseesi, mutta toivon, että sanat tavoittavat sinut siellä kaukana. Pahoittelen, että vastaukseni viipyi.

Suomentanut Miika Pölkki

Through the years, I have noticed that we tend to have less heavy snowing in the cities. Summers seem to be relatively the same, although I don't mind the heat myself, so I couldn't really tell.

Vuosien aikana olen huomannut, että kaupungeissamme on vähemmän voimakkaita lumisateita. Kesät vaikuttavat suhteellisen samoilta kuin ennen, vaikka toisaalta minua ei kuumuus haittaakaan, joten vaikea sanoa.

снег потек
и листья потекли
заплаканное окно
стоит в разводах
сезон дождей наплывами
сменялся с небывалой жарой
когда некуда приткнуться и можно только
пережить
сны стали яснее
от этих колебаний

the snow melted
and the leaves
windowpane in tears
still in stains
season of rains would change
to season of heat
nowhere to hide you can only wait
dreams became clearer
due to these fluctuations

lumi sulii
ja lehdet
ikkunalasi itkee
liikkumaton tahrainen
sateinen vuodenaika muuttuu
helteen vuodeajaksi
vailla pakopaikkaa voi vain odottaa
unet kirkastuvat
näiden heilahtelujen takia

In our county we have three seasons, summer, winter and rainy season. The weather in my town is significantly hotter than previous years. If we compared to the 20 years ago, we can say it is extremely hot.

Maassamme on kolme vuodenaikaa: kesä, talvi ja sadekausi. Sää minun kaupungissani on merkittävästi kuumempi kuin aikaisempina vuosina. Verrattuna 20 vuoden takaiseen, voi sanoa, että se on äärimmäisen kuuma.

how the climate is changing in my country
I don't really know. I'm not ... probably
a good observer I can only say that last
winter was really colder than the usual
(BUT... I've not always lived in Mazzano
also when I was 13 in Molise , one of the
region in the south of Italy where the winter
is really cold and snowy) and the summer
hoter than the usual..

But is this enough to establish that the
climate is changing? I hope the CLIMATE
of ITALIAN PEOPLE
is goin to change but...

Let's see.

miten ilmasto muuttuu maassani, en todellakaan tiedä. En ole todennäköisesti hyvätarkkailija, voin vain sanoa että viime talvi oli todellakin normaalia kylmempi (MUTTA... en ole aina asunut Mazzanossa ja kun olin 13-vuotiaana Molisessa talvet olivat tosi kylmiä ja lumisia) ja kesä tavallista kuumempi

Mutta riittääkö tämä todisteeksi ilmaston muuttumisesta? Toivon että ITALIALAISTEN IHMISTEN ILMASTO muuttuu, mutta...

Saa nähdä.

Our summers have been HOT very hot, but our winters have become much much colder. Some of the coldest on record since 1998 have been recorded. And that is in a 275 year history. I wear LOTS of sweaters in winter. An avid bird watcher, our birds have altered. Ravens are descending from Canada, 50 years ago, one or two were rare, now I see dozens. More humming birds in the summer. The shoreline animals have altered as well, the bluefish, known as blues come earlier and stay later.

Another thing at least in New England we've had the worst spring river floods in history and we've had to completely redraw the 100 year flood zone. Also Hurricanes used to be Carol Bob <naming by the alphabet> but now its names line Irene and Sandy and although we are better prepared these storms are more severe.

Kesämme ovat olleet hyvin KUUMIA hyvin kuumia, mutta talvemme ovat muuttuneet paljon paljon kylmemmiksi. Vuoden 1998 jälkeen on mitattu kylmyysennätyksiä. Ja puhumme nyt 275 vuoden historiasta. Puen päälleni PALJON villapaitoja talvella. Olen innokas lintujen tarkkailija, linnuissamme on tapahtunut muutoksia. 50 vuotta sitten korpit katosivat Kanadasta, niitä oli harvoja, yksi tai kaksi, nyt näen niitä tusinoittain. Enemmän hymiseviä lintuja kesäisin. Myös rannikon eläimistö on muuttunut, sinikalat tulevat aikaisemmin ja viiptyvät pidempään.

Toinen juttu vähintäänkin Uudessa Englannissa on, että jokien kevättulvat ovat olleet historiallisesti pahimpia ja olemme joutuneet piirtämään kokonaan uusiksi 100 vuotta vanhan tulva-alueen. Hurrikaanit olivat aikaisemmin caroleita, bobeja (nimettyinä aakkosten mukaan) mutta nyt niiden nimet ovat ireneitä ja sandyja, ja vaikka olemme paremmin varustautuneita nämä myrskyt ovat vakavampia.

I'm writing this in the middle of a forest. I'm at work, thinning out the young wood so it might grow up strong and have a chance at withstanding the climatic challenges that are constantly being set upon it. These challenges also go by the term "extreme weather phenomena", the most formidable of which for trees are storms. Forests have to take the brunt of every squall year in, year out: in summer the roots of trees don't have the strength to counter the power of the wind, buried in the soft earth as they are, while in winter a sudden tonnage of wet snow can break brittle trunks. These are eventualities that I try to prevent by thinning the forest and allowing the healthiest trees to grow tall and strong.

My family have been farmers for fourteen generations. Agriculture comes with challenges of its own, as extreme phenomena can be disastrous for crops as well as trees. In spring, the rains often delay the sowing of seeds and thus push the expected dates for ripening and harvesting well into autumn, when similarly strong rains are not uncommon and can hamper both the human and mechanical elements working in the fields. The opposite state of affairs, extreme

Kirjoitan tätä keskellä metsää. Olen metsätöissä ja harvennan nuorta metsää, että se kasvaisi voimakkaana kestämaan ilmaston sille asettamat haasteet. Hienosti näitä haasteita kai nimitetään ääri-ilmiöiksi. Puille haasteellisimpia näistä ilmiöistä on tietysti myrskyt ympäri vuoden. Kesällä maan ollessa sulaa ja pehmeää juuret eivät jaksaa vastustaa tuulen voimaa, vaan antavat periksi. Kun taas talvisin äkillinen suuri lumimäärä katkaisee hennon puun rungon. Tätä pyrin torjumaan harventamalla metsää ja antamalla terveille ja vahvoille puille tilaa kasvaa ja vahvistua vielä lisää kestämaan nämä haasteet.

Olen viljelijä 14 sukupolvessa. Ja haasteita on maanviljelyssäkin. Nämä ääri-ilmiöt ovat tuhoisia myös viljelykasveille. Keväiset sateet viivästyttävät kasvien kylvöä ja siirtävät kasvien valmistumisen korjuukypsyiksi kohti myöhäisempää syksyä, jolloin myös voimakkaat sateet ovat todennäköisempiä ja sadon saaminen pelloita pois sekä kuivuminen varastoitavaksi hankaloituu. Sateet hankaloittavat lisäksi välttämättömien koneiden liikkumista pelloilla. Samoin myös äärimmäinen kuivuus on tuhoisaa. Omalla kohdallani olen nämä ilmiöt kohdannut.

drought, can be just as destructive. These are calamities that I've witnessed personally.

It's my contention that food producers, among humanity's myriad different professions, are among the most hard put to contest the effects of climate change. While the planet's population increases, the number of communities responsible for feeding the world is dwindling. This is also a group of people whose interests and endurance in the face of uncertainty should be taken into account, because the demand for food is growing but crop quality is always a difficult thing to guarantee.

And I know I'd rather not be the link in the centuries-long tradition of my family that finally cracks under pressure.

It's almost as if climate change is the bastard offspring of the A-bomb scare that proliferated during the Cold War. And there's no telling what the future will actually bring, because climate change is rather more than just a threat.

That's the gist of my thoughts today. Sorry about any and all typos. I wrote this on my tablet in the cabin of a harvester.

Translation Kasper Salonen

Koen, että ruoantuottajat ovat ainakin yksi sellainen ihmiskunnan osa, joka saa ilmastomuutoksen melkoisena haasteena osakseen. Yhä pienempi osa ihmisistä on vastuussa siitä, että ruokaa tuotetaan kasvavalle määrälle ihmisiä. Tämän väestönosan jaksaminen täytyisi ottaa huomioon, koska paineet lisääntyvään ruoan tarpeeseen ovat kovat ja koska varmoja viljelyvuosia on vaikea luvata. Enkä minäkään haluaisi olla sukupolviketjun viimeinen katkeava lenkki.

Ilmastomuutos on kuin jatkoa kylmän sodan aikaisille peloille ydinsodasta. Ja voi vain kuvitella, mitä tulevaisuus tuo tullessaan, koska ilmastomuutos ei taida olla pelkkä uhka.

Tämmöisiä ajatuksia tänään. Valitan mahdollisia kirjoitusvirheitä. Kirjoitin tämän tabletilla harvesterin hytissä.

بہ آ

۲۷ لے لھچ پ - سو امر ہر سے نئی ادی پی می م ناس کا پ روہال می م
ے ئی گ وہ دی دش دی زم مس وم کہ ہے ای ٹون ے ن می می ل اس
ہی -

اتوہ درس مک می می وی درس روا مرگ مک می می وی مرگ ہی لے لھچ پ
یک روہال وج ی ئوہ ی ہب یراب فرب می م روہال ل اس لے لھچ پ - اہت
- اہت - ع ق او الہ پ سے بس اس اک خیرات

نئی اچ (ی چ گن چ ل و ح ام - ہے ی ئی گ ہڑب تہب ک فیرٹ رپ سوکڑس
سے می وہد کے می ساگ یرس ود روا سو راک (مشکر ہدرک رایت
ہے ای گ وہ مک ی ہب لام عت سا اک ول کی ئی اس - ہے اوہ ارہب
سے ل سا روا ہے - ہر وہ ی قرت سے یزیت می م رہش کنوی ک
- ہے امر وہ فاضا می م ی گ دول آ ی تالی ل و ح ام

رپ فارطا کے سوکڑس - ہے ی ئی گ وہ مک ی ہب دادعت یک سو تخرد
- ڈور لابقا مال ع کہ سے سی ج می م ن تخرد ی ہب

- ہے ای گ وہ لی دببت تہب مس وم کہ ہی رپ روطر صت خم

Olen asunut Lahoressa, Pakistanissa syntymästäni alkaen, eli viimeiset 28 vuotta. Olen huomannut että näiden, melkein kolmen vuosikymmen aikana, sää on muuttunut ankarammaksi.

Aiemmin talvet eivät olleet niin kylmiä, eivätkä kesät niin kuumia. Viime vuonna Lahoressa satoi lunta, mikä oli ainutlaatuis-ta koko Lahoren historiassa.

Lisäksi liikenne Lahoren kaduilla on lisääntynyt paljon. Kaupungin ilma on täynnä ”Chingchien” (kiinalaisvalmisteisista moottoripyöräriksoista), autojen ja muiden moottoriajoneuvojen aiheuttamia päästöjä. Polkupyörien käyttö on vähentynyt, yksi nopeatempoisen kaupunkielämän saastuttavista aikaansaannoksista.

Puiden määrä on vähentynyt melkein kaikissa kaupungin osissa. Vain harvoin näen puita katujen varsilla, jopa kiihkeästi liikennöidyt kadut, kuten Allama Iqbal Road ovat vailla luonnon vehreyttä.

Pähkinänkuoressa: kokemukseni mukaan ilmasto / sää on muuttunut paljon.

I have been living in Lahore, Pakistan since my birth i.e. for last 28 years. Over a period of almost 3 decades, I have noticed that weather has become more severe.

Earlier, it was less cold in winter and less hot in summer. Last year there has been “snow fall” in Lahore, which was one of a kind event in the whole history of Lahore.

Then the traffic on the roads has increased a lot. The atmosphere is full of emissions from “Chingchi” (china made motorcycle rickshaw), cars and other modes of transportation in the city. Usage of bicycle decreased which is one of the results of fast moving life in big cities causing more pollution.

Number of trees has decreased in most parts of the city. I rarely see a tree on sides of roads, even high traffic roads like Allama Iqbal Road is deprived of natural greenery.

In a nut shell, from my experiences, the climate/weather has changed a lot.

The weather where I live has changed from the years of my childhood. I grew up in this house, and then left for 26 years, moving home after my grandmother passed and my first husband found me too complicated.

When I was small, I used to go out on the mud flats in the cove at low tide and collect crabs for the local bait shop. I was paid 25 cents per pail. Now, there is no tide low enough: there are no mud flats. The lowest tide leaves water between ankle and knee high.

When I was small, I used to sled down the hill behind my friend's house. It is true that I have grown and the hill looks small, now, compared to then. It is also true that there used to be a definable area of flat grass, a lawn, between the bottom of the hill and the edge of the cove. There used to be shallow water in the cove that froze solid and if our sleds went so fast that we couldn't stop on the lawn, we could slide out onto the frozen cove. There is no lawn anymore, and the cove does not freeze.

Winters don't seem as cold and white as they used to be: they are dull, and muddy, and gray. I haven't kept track of temperatures, but I see the water rising in

Siellä missä asun sää on muuttunut lapsuuteni päivistä. Vartuin aikuiseksi tässä talossa, lähdin sitten pois 26 vuodeksi, ja muutin kotiin sen jälkeen kun isoäitini menehtyi ja ensimmäinen mieheni totesi minut liian monimutkaiseksi.

Kun olin pieni, laskin usein lahden poukamien rantahetteikköihin laskuveden aikoihin ja keräsin rapuja paikalliseen kalastuskauppaan. Minulle maksettiin 25 senttiä sankolta. Nyt ei ole laskuvettä enää: ei ole rantahetteiköitä. Matalimmillaan vuorovesi jättää veden nilkan ja polven väliin.

Kun olin pieni, minulla oli tapana laskea kelkalla mäkeä ystäväni talon takana. On totta, että olen kasvanut ja mäki näyttää pienemmältä nyt, aiempaan verrattuna. On myös totta, että mäen kupeen ja lahden kärjen välissä oli selkeä alue matalaa ruohoa, nurmikko. Poukaman matala vesi jäättyi umpijäähän ja jos kelkkojemme vauhti kiihtyi niin nopeaksi ettemme saaneet pysäytetyiksi niitä nurmella, me saatoimme liukua ulos jäätyneelle lahdelle. Nurmikkoa ei ole enää eikä lahti enää jäädy.

Talvet eivät vaikuta enää yhtä kylmiltä ja valkoisilta kuin ne olivat ennen: ne ovat sameita, ja lokaisia, ja harmaita. En ole pi-

the salt marsh, in the cove, in the bay, and I know in my heart that things are changing. More record highs than lows, fewer frozen days, and the aching burden of knowledge that climate change is eroding my personal history.

tänyt kirjaa lämpötiloista, mutta näen veden nousevan suolle, veden nousevan poukamas-
sa, lahdessa, ja tiedän sydämässäni että asiat
muuttuvat. Enemmän mitattuja korkeita ve-
siä, vähemmän pakkaspäiviä, ja raskas tieto
siitä, että ilmastonmuutos rapauttaa henki-
lökohtaista historiaani.

Där jag lever har klimatet gjort en cirkelrörelse, från barndomens tydligt avgränsade fyra årstider via ett upplöst medeltillstånd och tillbaka till de stränga skillnaderna. Just nu: snö, vit snö, snö. De säger att det regnar mer, att somrarna inte är lika varma längre, men jag ser bara sol, sol, sol. Men är rädd för gifterna, kemikalierna, de cancerogena och de hormonstörande, tungmetallerna som samlar sig i åkermark och vatten. Plasten i haven och fiskarna som förgiftas.

Siellä missä asun, ilmasto on tehnyt ympyräliikkeen: lapsuuden selkeärajaisista neljästä vuodenajasta liukenevan välitilan kautta takaisin ankariin selkeisiin eroihin. Juuri nyt: lunta, valkoista lunta, lunta. Sanotaan, että sataa enemmän, että kesät eivät ole enää yhtä lämpimiä, mutta minä näen vain aurinkoa, aurinkoa, aurinkoa. Mutta pelkään myrkkyjä, kemikaaleja, jotka ovat karsinogeneja ja häiritsevät hormooneja, raskasmetalleja jotka kasautuvat peltomaahan ja veteen. Muovia meressä ja kaloja, jotka kuolevat myrkkyihin.

Als ich Kind war, waren die Sommer heißer, ich trug Bermuda-Shorts von April bis Ende September - jedenfalls bilde ich mir das heute ein. Und im Winter lag weniger Schnee. Manchmal aber schneite es doch, und ich baute im Garten ein Iglu.

Oder versuchte, ein Iglu zu bauen, das dann, noch während ich es baute, dahinschmolz. Und der Hund, der frei durch den Garten lief, das konnte ich nicht verhindern, hob sein Bein gegen mein Pseudo-Iglu, der Schnee, mein Baumaterial, bekam kleine gelbe Löcher. Und roch nicht mehr gut.

Heute kommen mir die Winter länger vor, kälter und dunkler - was aber auch daran liegen kann, daß ich meine ersten zwanzig Lebensjahre im milden Rheintal, im Westen Deutschlands verbracht habe, da, wo gerade noch Wein angebaut werden kann. In einer fast noch maritimen Klimazone. Seither, seit bald einundzwanzig Jahren lebe ich in Berlin - in einer Stadt, die von den linksrheinischen, ehemals römischen Gebieten aus betrachtet eigentlich schon in Sibirien liegt, in der Tundra, weit weg im Osten jedenfalls, jenseits der Zivilisation.

Kun olin lapsi, kesät olivat niin kuumia, että kuljin bermudashortseissa huhtikuusta syyskuun loppuun - tai ainakin kuvittelen näin. Talvisin oli vähemmän lunta. Joskus tosin satoi lunta ja silloin rakensin puutarhaan iglun.

Tai ainakin yritin rakentaa iglua, joka tosin ehti sulaa ennen kuin sain sen valmiiksi. Enkä saanut estettyä puutarhassa juoksentelevaa koiraa nostamasta jalkaansa pseudo-igluni kupeeseen, ja silloin lumeen, rakennusmateriaaliini, tuli pieniä, keltaisia reikiä. Eikä se haissut enää hyvälle.

Nykyisin talvet tuntuvat kylmemmiltä ja pidemmiltä - mikä saattaa johtua myös siitä, että vietin kaksikymmentä ensimmäistä elinvuottani leudossa Rheinin laaksossa, Länsi-Saksassa, siellä missä viinikin vielä kasvaa. Lähes meri-ilmastossa. Melkein 21 viimeistä vuotta olen asunut Berliinissä - kaupungissa, joka Rheinin vasemmalta rörmältä, entisen Rooman valtakunnan alueilta katsottuna sijaitsee käytännössä Siperiassa, tundralla, joka tapauksessa kaukana idässä, sivilisaation tuolla puolen.

Joka tapauksessa pitää paikkansa, että ilmasto on mannermaisempi, talvet pidempiä, kylmempiä ja pimeämpiä. Joskus huomaan,

Was daran stimmt: das Klima ist kontinentaler, die Winter länger, kälter und dunkler. Manchmal fällt mir auf, daß es lange nicht geregnet hat. Dann denke ich, früher hat es viel mehr und öfter geregnet. Leider habe ich keine so weit zurückreichenden privaten Wetteraufzeichnungen, mit denen ich diese Beobachtung belegen könnte.

John Ruskin führte ein solches Wettertagebuch und konnte so als einer der ersten die Wetterveränderung durch Industrieabgase im England des 19. Jahrhunderts nachweisen.

ettei ole satanut pitkiin aikoihin. Valitettavasti en ole tullut pitäneeksi yksityistä sääpäiväkirjaa, josta voisin tarkistaa pitävätkö havaintoni paikkansa.

John Ruskin piti sellaista sääpäiväkirjaa ja hän osoittikin yhtenä ensimmäisistä, miten teollisuuskaasut muuttivat säätä 1800-luvun Englannissa.

The unpredictable weather patterns over the past years have affected most communities which has led to a poor food production since farming is a major factor in Zambia. There are two main seasons which are the RAIN SEASON (November to April) and the DRY SEASON (May to November) of which we have started to see irregularities in each of the seasons for example we now experience the rains earlier than expected or later than normal thus affecting the farming preparation as most zambian farming keeps on relying on seasonal rains.

We have seen a rise in temperatures as well. In the past the average temperature in Zambia during the summer was 30°C but for now it has gone up to about 35°C making us have long dry spells which leads to most water sources drying up.

With all this happening we are now trying to get to see how we can prepare ourselves to adapt to the climate change.

Viime vuosina sääilmiöiden ennustamattomuus on vaikuttanut suurimpaan osaan yhteisöistä sekä aiheuttanut huonoa ruuan tuotantoa maanviljelyksen ollessa Sambian suurin elinkeino. Sambiassa on kaksi vuodenaikaa, SADEKAUSI (lokakuusta huhtikuuhun) ja KUIVA KAUSI (toukokuusta lokakuuhun), ja kausissa on alkanut näyttäytyä epäsäännöllisyyksiä, esimerkiksi sateet tulevat aikaisempaa varhemmin tai myöhemmin ja vaikuttavat täten viljelyyn valmistautumiseen, koska suurin osa sambialaisesta maanviljelyksestä on riippuvaista kausittaista sateista.

Olemme myös nähneet lämpötilan nousun. Menneisyudessa keskilämpötila kesällä oli 30°C mutta nyt se on noussut suunnilleen 35°C:een, mistä seuraa pitkiä kuivia jaksoja, joiden seuraksena suurin osa vesilähteistä kuivuu.

Näiden kaikkien tapahtumien keskellä yritämme pohtia kuinka voimme varustautua sopeutuaksemme ilmastomuutokseen.

Moji rodičia často nostalgicky spomínali: Zimy boli kedysi pravými zimami a letá ozajstné letá. Ja som si tiež v detstve užívala zasnežené zimy, s bratom a kamarátmi sme sa sánkovali a lyžovali. Aj u nás, na Slovensku sa klíma za posledných 30 rokov výrazne zmenila, oteplilo sa. Príčiny poznáme. Ročné obdobia sa navzájom akosi zliali do seba. Kedysi v zime nebol nijakou zvláštnosťou 30-stupňový mráz. Teraz aj v Bratislave síce môže byť pár dní mráz, ale potom sa neraz stávalo, že sa z mínus 20 stupňov oteplilo na plus 15. V roku 2002 sme v Bratislave zažili v januári dokonca teploty presahujúce plus 20 stupňov, čo sa predtým nestávalo.

Meteorológa a spisovateľa

Pavla Matejoviča zmeny zaujali a napísal o zimách medzi rokmi 1500 a 2010 knihu. Hovoril, že zimy aj predtým boli vrtošivé, ale chladné zimy boli častejšie ako v súčasnosti. Spisovatelia opisovali zimy slovami: Letiace vtáky zamrzali a padali k zemi. Aj keď je to prehnané, je zaujímavé si prečítať, ako vnímali tuhé zimy ľudia kedysi. Dnes nie je zriedkavé, že počasie v zime oteplie natoľko, že sa príroda začne prebúdzat', zrazu začnú pučať stromy a medvede sa predčasne zobudia zo zimného

Vanhempani muistelivat usein nostalgisesti: Ennen muinoin talvet oli kunnan talvia ja kesät oikeita kesiä. Itsekin nautin lapsena lumisista talvista, veljeni ja kaverien kanssa laskimme pulkalla ja suksilla, myöhemmin pidin enemmän hiihtämisestä. Meilläkin Slovakiassa ilmasto on viimeisessä 30 vuodessa merkittävästi muuttunut, se on huomattavasti lämpimämpi. Syyt siihen tiedetään. Vuodenajat jotenkin sulautuivat yhteen. Ennen talvella 30 asteen pakkanen ei ollut mikään erikoisuus. Nyt Bratislavassakin joi-nakin päivinä on kyllä pakkasta, mutta sitten ilma lämpenee jyrkästi. Muutamassa päiväs-sä lämpötila voi nousta miinus 20 asteesta plus 15 asteeseen. Vuonna 2002 Bratislavassa oli tammikuussa jopa plus 20 astetta, mitä ei ole ennen tapahtunut.

Säätieteilijä ja kirjailija Pavel Matejovi... kiinnostui historiallisestikin talvien muuttumisesta ja kirjoitti kirjan Euroopan ja Slovakian talvista 1500-luvusta vuoteen 2010. Hän sanoi että talvet olivat ennenkin oikukkaita, mutta kylmät talvet olivat tavallisempia kuin nykyään. Kirjailijat kuvasivat talvia sanoilla: Lentävät linnut jäätyivät ja putosivat maahan. Vaikka se onkin liioittelua, on mielenkiintoista lukea, miten kovat pakkaset koettiin ennen.

spánku. Vinič sa už pestuje aj v Tatrách, kde predtým bolo na to príliš chladno a na južnom Slovensku sa v záhradách môžu pestovať exotické figy.

A letá sú zas horúce, aj vyše 35 stupňov. Pred niekoľkými rokmi som túžila na Sever, keď u nás prišlo príliš horúce leto. Myslela som, že v Helsinkách bude chladnejšie. Ale v to leto som, žiaľ, aj vo Helsinkách zažila neznesiteľnú horúčavu, bola som sklamaná, že ma ani moja „rozprávková“ krajina nezachráni. Častejšie sú aj povodne a krupobitia.

Mnohé s počasím spojené povery a riekanky, už neplatia. Počasie sa po celú históriu snažili predpovedať tými najčudesnejšími spôsobmi. Kolegyňa pred si pred rokmi napríklad zapisovala počasie od Lucie dvanásť dní a podobné počasie malo byť v tom-ktorom mesiaci. Ale počasie je teraz také vrtošivé, že ani toto už nie je veľmi spoľahlivé.

Nykyisin ei ole harvinaista, että kun sää talvella lämpenee, luonto alkaa herätä, puut ovat yhtäkkiä hiirenkorvilla ja karhut heräävät ennen aikojaan talviunestaan. Viiniä viljellään nykyään jopa Tatra-vuoristossa, jossa ennen oli siihen liian kylmä ja Etelä-Slovakiassa voi puutarhoissa viljellä eksoottisia viikunoita.

Kesät taas ovat kuumia, yli 35 astettakin. Muutama vuosi sitten kaipasin pohjoiseen, kun meillä alkoi olla liian kuuma. Luulin, että Helsingissä olisi kylmempää. Mutta sinä kesänä valitettavasti Helsingissäkin minut kohtasi sietämätön helle, olin pettynyt ettei Satumaanikaan pelastanut minua. Myös tulvia ja raekuuroja on useammin.

Monet säähän liittyvät uskomukset, lorut ja sanonnat eivät pidä enää paikkansa. Säätä on läpi historian yritetty ennustaa mitä erilaisimmista asioista. Esimerkiksi työtoverini ennusti vuosia sitten säätä Lucian päivää seuraavien päivien mukaan. Mutta sää on niin oikukas, ettei tämäkään ole enää erityisen luotettava menetelmä.

Seasons no longer clearly defined: you can have winters without snow and too high temperatures, as well as “rotten” summers with a lot of rain and chilly weather.

Temperatures go crazy: within a few days, temperatures can go from -5 to +17 degrees (as we recently had.); in August, we experience changes from 12 degrees to a heat wave.

Serious and recurrent natural disasters are probably also signs of climate change. For example, in some parts of Switzerland, heavy rain and flooding have caused serious damage recently.

Fauna and flora: flowers bloom / trees become green too early in the season and are then destructed by frost; wild animals are disoriented, some of them no longer know when the winter sleep is supposed to take place.

Vuodenajat eivät ole enää selkeärajaisia: Saattaa olla lumettomia ja liian lämpimiä talvia, samoin kuin ”pilaantuneita” kesiä, jolloin sataa paljon ja ilma on kolea.

Lämpötilat ovat sekaisin: muutamassa päivässä lämpötila voi muuttua -5 +17 asteeseen (näin tapahtui hiljaintain...); elokuussa saimme kokea lämpötilan muuttuvan 12 asteesta helleaaltoon.

Vakavat ja toistuvat luonnonkatastrofit ovat todennäköisesti myös merkkejä ilmaston muutoksesta. Esimerkiksi Sveitsin joissakin osissa rankkasateet ja tulvat ovat aiheuttaneet viime aikoina vakavia vahinkoja. Fauna ja flora: kukat kukkivat / puut saavat lehtensä liian aikaisin ja sitten hällä tuhoaa ne; villieläimet ovat eksoyksissä, jotkut niistä eivät enää tiedä milloin pitäisi mennä talviunille.

Je me souviens qu'à l'époque où je fréquentais encore l'école élémentaire, dans la ville de mon enfance, Oued Ellil, qu'en Tunisie, il neigea. J'étais enfant, et disait-on souvent en cours de géo : La Tunisie est un pays africain ou il pleut peu et neige rarement.

Le souvenir est d'autant plus vague, que ce qui était commun - d'après mon père - ne se répéta plus. Je n'ai pas vu, du moins en Tunisie, aucun flacon de neige et cela depuis vingt ans.

Il s'agit peut être d'une simple constatation, mais j'ai en parallèle plus entendu de bruits d'animaux à part celui des chiens errants. Plus jamais d'histoire de loup dans la forêt qui avoisinait ma ville, et d'ailleurs plus jamais de forêt.

Pour résumer : le changement de climat en Tunisie est flagrant. Il s'agit d'une augmentation de la température ressentie, telle que le décrivent les gens et telle que moi-même je sens. Il s'agit aussi d'inondations de plus en plus fréquentes et de plus en plus gênantes pour des autorités qui sous la pression du PNUD construisent à la vas-vite des logements sociaux, en zones inondables.

Muistan kun olin vielä peruskoulussa lapsuudenkaupungissani Oued Ellilissä, että silloin Tunisiassa satoi lunta. Olin lapsi ja mantsan tunnilla sanottiin usein: Tunisia on Afrikan maa, jossa sataa vähän ja lunta tulee harvoin.

Muisto sitäkin hatarampi, koska se mikä oli tavallista - ainakin isäni mukaan - ei enää toistunutkaan. En ole nähnyt, ainaakaan Tunisiassa, yhtään lumihiutaletta kahteenkymmeneen vuoteen.

Ehkä on kyse pelkästä yhteensattumasta, mutta samoin en ole enää kuullut eläinten ääniä, paitsi kulkukoirien. Ei enää ollenkaan tarinoita susista kotikaupunkini lähimetsissä eikä muuten enää niitä metsiäkään. Tiivistettynä: ilmastonmuutos Tunisiassa on silmiinpistävä. On kyse siitä, että ilma tuntuu lämpöisemmältä, sillä tavalla ihmiset sitä kuvailevat ja itsekin tunnen. Kyse on myös yhä yleisemmistä ja häiritsevimmistä tulvista, viranomaisilla on kova paine rakentaa asuntoja tulvista kärsiville alueille.

Noin kahden vuoden ajan olen kierrellyt vähän joka puolella, enimmäkseen esitysten kanssa ja samalla kun etelä on entistä kuivempi ja karumpi myös pohjoinen ja keskiosa köyhtyvät: metsän kas-

Cela fait deux ans que je tourne un peu partout, principalement pour des spectacles et pendant que le sud devient de plus en plus aride et sec, le nord et le centre se dégarnissent aussi : le couvert forestier change, non seulement à cause de la dégradation de la biodiversité, mais aussi à cause du tarissement de plusieurs sources d'eaux dans les montagnes du nord ouest.

Les habitudes changent aussi. Les gens sortent peu l'après midi et en début de soirée. Il n'y a plus de séances d'après midi dans les cinémas de Juin à Septembre, ni d'ailleurs de pièce de théâtre ni de spectacle musical encore moins d'art de rue. Même le soir, et très tard il fait chaud en été.

Ça chauffe à Tunis. Ceci était ma petite lecture subjective. Je préfère cependant me suffire de mon minimum syndical théorique et me dire qu'il chauffe partout et que je parle de Tunis parce qu'il faut en parler, ou parce que 'Moi' j'y habite et que le monde aussi chauffe etc . je préfère aussi me dire que si l'on ne fait rien!

vusto muuttuu, ei pelkästään biodiversiteetin heiketessä vaan myös luoteisilta vuorilta tulevien vesivirtojen ehtyessä.

Myös tavat muuttuvat. Ihmiset käyvät ulkona vain vähän iltapäivällä ja alkuillasta. Kesäkuusta syyskuuhun ei enää ole iltapäiväesityksiä elokuvateattereissa eikä myöskään teatteri- tai musiikkiesityksiä ja vielä vähemmän katutaidetta. Kesäisin jopa hyvin myöhään illalla on kuuma.

Tunisissa on kuuma. Tässä oli pieni oma-kohtainen juttuni. Kuitenkin mieluummin mahdollisimman vähän teoretisoin sitä ja tiedostan, että kaikkialla kuumenee vastavasti ja puhun Tunisista sen takia, että minä asun siellä ja että koko maailma kuumenee jne parempi kuitenkin kertoa kuin olla tekemättä mitään!

Suomennos Meri Päivärinte

In New Zealand the weather is so temperamental it is difficult to see changes because it is so changeable in the first place, I also travel a lot so I can't say much about any specific gradual changes in environment in a particular place. In saying that, the extremes seem more frequent and it is relatively common place each summer to have "the hottest day on record" somewhere in the country and also an annual anomaly like a perfect summers day in the middle of winter or vice-versa. In the area of New Zealand that I grew up in it snowed last winter. It had never snowed there before. Or at least not in my time (27 years) or in my friends parents time (60 years). Some people would have been seeing snow for the first time.

I can't accurately say any weather anomaly I experience is directly related to climate change since weather by nature is chaotic, and weather in NZ is especially chaotic, but I do see more extremes in happening more frequently and gradual consistent changes in climate.

Uuden Seelannin sää on niin oikukas, että on vaikea nähdä muutosta - säähän on muuttuvainen jo alun alkaenkin, ja koska matkustan niin paljon, en ole hyvä puhumaan jossain tietyssä paikassa tapahtuvista asteittaisista muutoksista. Sen voin kuitenkin sanoa, että äärimmäisiä säitä vaikuttaa olevan useammin ja melkeimpä joka kesä jossain päin maata on ”ennätysellisen kuuma päivä” samoin kuin vuosittaisia anomaliaita, kuten esimerkiksi täydellinen kesäpäivä keskellä talvea tai päinvastoin. Kotiseudullani satoi lunta viime talvena. Siellä ei ole koskaan aikaisemmin satanut lunta. Tai ainakaan minun elinaikanani (viimeiseen 27 vuoteen) tai ystävieni vanhempieni aikana (60 vuoteen). Jotkut näkivät lunta ensimmäisen kerran.

En voi täsmällisesti sanoa, mikä poikkeuksista liittyy suoraan ilmastonmuutokseen, koska sää yleisesti ja erityisesti Uuden Seelannin sää on luonteeltaan kaoottinen, mutta huomaan kyllä että säät ovat yhä useammin äärimmäisiä ja että ilmasto muuttuu johdonmukaisesti, asteittain.

When I was in Siberia in the end of October of this year, there was more warm than in Saint-Petersburg.

Kun olin käymässä Siperiassa lokakuun lopussa, siellä oli lämpimämpää kuin Pietarissa.

In Estonia there have not been any drastic weather changes, but if looking closer at the seasons, I believe it is possible to see how the milder periods are slightly longer. We still get proper snow and winters, but I guess the seasons are not so stable, you get more bouts of rain and mild spells in to shake up the long frost.

Virossa sää ei ole muuttunut radikaalisti, mutta jos tarkastelee vuodenaikoja tarkemmin, uskon että on mahdollista havaita leudomprien kausien tulleen hieman pitemmiksi. Meillä sataa edelleen kunnolla lunta talvisin, mutta luulen että vuodenaajat eivät ole yhtä vakaita kuin ennen: on enemmän sadekausia ja lauhaa säätä pitkien pakkasten sijaan ja niitä sekoittamassa.

IT IS COLD NOW

It is cold now, like winter, this week. I wear gloves and hat and warmest coat. Scarf around my neck. Lined boots.

Radiators hiss. Windows shake. Icicles fang my house. This week my fat cat sits on my lap as I type this. Sits next to me, spoons me at night in the two-blanket bed.

Last week, a sweater only. Quiet house. A one-blanket week. Instead of whining and scratching at the door to be let in, my dogs wandered the backyard for the entire time it took me to cook dinner.

Last week, Peter tapped his maples - the earliest ever, he said. He may not have another chance in late February or early March. Might be too warm at night.

All my life in upstate New York, in the snowbelt, I've known cabin fever, that suffocation from unrelenting cold and snow. Stiff from picking my way through patches of ice and snow packed flat on the sidewalk. From peering around snowbanks taller than the car as I wonder if it's safe to make a turn. January thaw passing unnoticed,

NYT ON KYLMÄ

Nyt on kylmä, kuin talvi, tällä viikolla. Huivi kaulassani. Kengät joissa on vuori.

Patterit sihisevät. Ikkunat kalisevat. Kotini räystäältä roikkuu jääpuikkoja kuin torahampaita. Tällä viikolla kissa istuu sylissäni kun kirjoitan tätä. Istuu vieressäni, yöllä kapperryn sen lämpöön kahden peiton alle.

Viime viikolla tarkeni pelkässä paidassa. Hiljainen talo. Yhden peiton viikko. Ei ulvontaa ja raapimista ovella, sen sijaan koirani vaeltelivat takapihalla koko sen ajan, joka minulta kului illallisen valmistamiseen.

Viime viikolla Peter keräsi mahlan vaahteroistaan - se oli aikaisinta koskaan, hän sanoi. Helmikuun lopulla tai maaliskuun alussa mahlan valuttaminen ei ehkä enää ole mahdollista. Yöt saattavat olla liian lämpimiä.

Koska olen elänyt elämäni pohjoisessa New Yorkissa, lumivyöhykkeellä, tiedän mitä mökkihöperyys tarkoittaa, tämä läikähtyminen hetyttömään kylmyyteen ja jäähän. Kankeutta tien raivaamisesta jalkakäytävälle pakkautuneen lumen ja jään läpi. Tiirailemista autoa korkeampiin kinoksiin sa-

really, since it still required the heavy coat and gloves. Bundling up beginning in December and lasting until mid or late March.

Waiting for that first heavy snow lying at the bottom of months of accumulation to melt all the way down, waiting for the last grey snow patch to melt-we came through the winter. We came out on the other side of winter into wet spring.

With the inevitable spring melt came that long-forgotten smell of warmth.

There is no accomplishment now. There is no counting on anything anymore. Now if there is snow it does not last long enough to become pocked and dirty. I park the car outside most days; I will not have to scrape ice or brush snow, most days. I smelled warmth throughout December, again in early January. I will smell it again in a week or two. What snow has accumulated will melt again and again until the calendar tells us the season has changed again without our noticing.

malla kun miettii onko turvallista kääntyä. Huomaamatta edes tammikuun suojasäitä, todellakaan, koska joutuu kuitenkin kulkemaan paksussa takissa ja hanskoissa. Top-pautuen joulukuun alusta maaliskuun puoli-väliin tai loppuun saakka.

Odottaen, että kuukausien pohjalle pak-kautunut paksu lumi vihdoin sulaisi, että viimeinen harmaa lumikinos sulaisi - pääsimme talven läpi. Talven toiselta puolelta tulimme ulos märkään kevääseen.

Vääjämättömien kevätsulien mukana saapui myös kauan unohduksissa ollut lämmön haju.

Ei ole mitään loppuunsaattamista enää. Minkään varaan ei voi enää laskea. Jos nykyisin on lunta, se ei viivy maassa tarpeeksi kauan tullakseen läikikkääksi ja likaiseksi. Useimmiten parkkeeraan autoni ulos; useimmiten minun ei tarvitse raaputtaa jäätä tai harjata lunta. Joulukuussa tuoksui usein lämpö, samoin tammikuun alussa. Se tuoksuu taas viikon tai kahden kuluttua. Maahan kasautunut lumi sulaa vielä uudelleen ja uudelleen kunnes kalenteri kertoo, että vuodenaika on taas vaihtunut, vaikka emme sitä huomaa.

ABOUT "12"

MIKÄ ON "12"?

Everybody knows, that "it's impossible to make a living out of poetry". According to the European commission the official poverty line in Finland is today 1080 € per month. One poetry book sells in average 200-400 copies. The Union of Finnish Writers recommends that author should get copy right income 21% of the profits of the work, that is about two euros per each book that has been sold. If an average poet would want to earn her living purely from copy right incomes, she would have to write around 24 books of poetry each year.

Print on demand -technology and different kind of digital ways of publishing have made the situation a little more hopeful for the poet. You don't necessarily need capital in advance to publish poetry books. Because the financial resources of the commercial publishing houses are no longer necessary, poetry can become independent and truly start to earn the name "ultimate small business" characterized by Charles Bernstein. If a poet for example uses some on demand -service to print her books and does the layout herself, she may cross the poverty line by publishing one work of poetry every month, 12 books a year.

The thought experiment above frames the conceptual work (or project) "12". The work will consist of 12 books of poetry (or works investigating and experimenting with the book form), which will come out monthly during the year 2012. Each book will be named after the month it was written: *January, February, March, April, May, June,*

Kaikki tietävät, että ”runouden kirjoittamisella ei elä”. Tämänhetkinen Euroopan komission virallistama köyhyysraja on Suomessa 1080 euroa kuussa. Yhtä runokirjaa myydään keskimäärin 200-400 kappaletta. Jos noudatetaan Kirjailijaliiton suositustaksoja, kirjailija saa tekijänoikeuspalkkiota 21% teoksen tuotosta, 2-3 euroa/myyty kirja. Mikäli runoilija siis haluaisi elää puhtaasti tekijänoikeustuotoilla, hänen tulisi kirjoittaa vuodessa keskimäärin 24 runoteosta.

Tarvepainatuksen ja erilaisten digitaalisten julkaisulustojen myötä tilanne on muodostunut runoilijan kannalta hieman suotuisammaksi. Runokirjojen julkaisemiseen ei enää välttämättä tarvita alkupääomaa. Koska kaupallisten kustantamojen rahakassoja ei enää periaatteessa tarvita, runouden on mahdollista itsenäistyä ja todellakin muodostua sellaiseksi ”äärimmäiseksi pienyritykseksi”, jollaiseksi Charles Bernstein on sitä kuvannut. Jos runoilija esimerkiksi painattaa omat kirjansa jonkin tarvepainatuspalvelun kautta ja toimii itse omien kirjojensa taittajana, hänen on mahdollista päästä köyhyysrajan yläpuolelle julkaisemalla yksi runoteos kuukaudessa: 12 teosta vuodessa.

Edellä esitetty ajatusleikki itseään elättävästä runoilijasta antaa ulkoiset raamit 12:lle. Teos koostuu 12:sta runokirjasta (tai kirjan muotoa tutkivasta teoksesta), jotka ilmestyvät kuukausittain vuoden 2012 aikana. Jokainen kirjoista nimetään kirjoituskuukauden mukaan: *Tammikuu*, *Helmikuu*, *Maaliskuu*, *Huhtikuu*, *Toukokuu*, *Kesäkuu*, *Heinäkuu*, *Elokuu*, *Syyskuu*, *Lokakuu*, *Marraskuu*, *Joulukuu*.

July, August, September, October, November, December.

Each book should be written during a calendar month and it must be a high-level literary work. The work will be published during the next month. The time limit is - in addition to the literary quality the only restriction that I will use in the whole series. The literary quality will be guaranteed by my trusted and competent colleagues, who will work as editors of the works.

The cooperative Poesia will publish the series in 2012 and 2013. The work process can be followed in the blog "12": henrikkatavi.wordpress.com

The idea of *Joulukuu 11/12*, the second last part of the 12 is very simple: to find people from different countries and ask them all one and the same question:

"How has the weather / the climate changed in your country (or in the place you live) ? (How do you recognize the climate change?)"

The answers are now collected in this book and I hope that together they make some kind of a statement and a description or document of the change that is going on and also about the ways in which we observe and talk about it.

Making *Joulukuu* has been a very social "happening". Thank you first of all all the kind people who helped me to find people to take part in this project: Thank You Maria Basdekis, Mikko Väyrynen, Sami Vitikainen,

Kirja tulee kirjoittaa valmiiksi kalenterikuukauden aikana ja sen on oltava julkaisukynnyksen ylittävä korkeatasoinen, kaunokirjallinen teos. Osuuskunta Poesia julkaisee kunkin kirjan aina seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Aikaraja on kirjallisen laadun lisäksi ainoa kaunokirjallinen rajoite, johon olen koko teossarjassa sitoutunut. Kirjallisen laadun pyrin varmistamaan siten, että luetun teosta luotettavilla kollegoillani. Kaikilla sarjan osilla on oma, erikseen nimetty kustannustoimittajansa, joka määrittelee mikä on julkaisukelpoista.

12 liittyy Jyväskylän yliopiston kirjoittamisen laitoksella aloittamiini jatko-opintoihin, joiden tutkimuskysymyksiä ovat mm. runoilijakuvan (ja runoilijan työnkuvan) muutos ja *print on demand* -julkaiseminen. Teatteriohjaaja Lija Fischer ja Vapaa vyöhyke -työryhmä toteuttavat 12:n kanssa samanaikaisesti sen sisarteoksen, monitaiteisen runoesityssarja 12:en.

Joulukuun idea syntyi Bratislavassa Ars Poetica-festivaaleilla lokakuussa 2012. Rupesin mielenjohteesta kyselmään tapaamiltani ihmisiltä, huomaavatko he ilmastonmuutoksen vaikutuksia omassa elämässään. Vastaukset olivat niin mieleenpainuvia, että myöhemmin aloin kehittää ideaa kirjasta, joka koostuisi ainoastaan eri puolelta maailmaa kotoisin olevien ihmisten sään muutosta koskevista kuvauksista.

Joulukuu koostuu siis eri puolilta maailmaa kotoisin olevien ihmisten vastauksista seuraavaan kysymykseen:

Antti Kiuru, Eeva Kemppi, Harry Salmenniemi, Katariina Sario, Johanna Albert, Kaisa Kaakinen, Satu Taskinen, Leena Parkkinen, Anni Sinnemäki, Markus Leikola, Tiina Lehtoranta, Mikael Brygger, Ville Hytönen, Ran Lawie, Senja Väätäinen, Hanna Posti-Ahokas, Miika Pölkki, Eirikur Örn, Tuomas Ojala, Qivioq Kern Kreutzmann, Tapani Kinnunen, Jan Forström, Lija Fischer, Karla-Maria Toiviainen, Marie Sultana Robinson, Jussi Hirvi, Pauliina Haasjoki, Elina Siltanen, Inkeri Koskinen, Anna Tainio, Tanja Bengts, Teemu Hokkanen, Ferdinand Garoff, Marjatta Tapiola, Outi-Ilhusia Lilja, Kaisu Leino, Kirsti Palonen, Karri Kokko, Pilvi Toppinen, Yseult Picard, Pia Pesonen, Kyösti Lempa, Angela Rawlings, Ville Ropponen, Sebastian Cagnoli! Thank You most warmly also Miika Pölkki, Meri Päivärinne and Kasper Salonen for translating to or from languages I'm not myself able to translate! And finally: Thank You all the writers of this book. Thank You all!

Jouluu, the 11th part of "12" was edited by Leevi Lehto, a Finnish conceptual poet, translator and publisher and my former teacher. Leevi's comments were very accurate and insightfull and I can't imagine a better editor to this book than him. Also Pauliina Haasjoki has been a great help both in this book and also in the whole process of writing the 12: especially her skills in English language, her support and advices have been worth gold.

”Miten säät /ilmasto on muuttunut maasssi /paikassa jossa asut? Miten koet että ilmastonmuutos näkyy kotipaikassasi?”

Alunperin ajattelin etsiä kirjaan edustajan jokaisesta Euroopan maasta, mutta hyvin nopeasti päätin luopua tällaisesta järjestelmällisyydestä. *Joulukuun* kirjoittajat ovat valikoituneet satunnaisen ja omaelämäkerrallisen logiikan mukaan: he ovat tuttuja ja tuttujen tuttuja, useimmiten ihmisiä, jotka ovat aktiivisia sosiaalisessa mediassa.

Joulukuun kirjoittaminen on ollut hyvin yhteisöllinen tapahtuma. Ensinnäkin lämmin kiitos kaikille, jotka autoitte vastaajien löytämisessä: Kiitos Maria Basdekis, Mikko Väyrynen, Sami Vitikainen, Antti Kiuru, Eeva Kemppi, Harry Salmenniemi, Katariina Sario, Johanna Albert, Kaisa Kaakinen, Satu Taskinen, Leena Parkkinen, Anni Sinnemäki, Markus Leikola, Tiina Lehtoranta, Mikael Brygger, Ville Hytönen, Ran Lawie, Senja Väättäinen, Hanna Posti-Ahokas, Miika Pölkki, Eirikur Örn, Tuomas Ojala, Qivioq Kern Kreutzmann, Tapani Kinnunen, Jan Forström, Lija Fischer, Karla-Maria Toiviainen, Marie Sultana Robinson, Jussi Hirvi, Pauliina Haasjoki, Elina Siltanen, Inkeri Koskinen, Anna Tainio, Tanja Bengts, Teemu Hokkanen, Ferdinand Garoff, Marjatta Tapiola, Outi-Illuksia Lilja, Kaisu Leino, Kirsti Palonen, Karri Kokko, Pilvi Toppinen, Yseult Picard, Pia Pesonen, Kyösti Lempa, Angela Rawlings, Ville Ropponen, Sebastian Cagnoli! Toiseksi sydämellinen kiitos Meri Päivärin-

ne, Miika Pölkki ja Kasper Salonen käännöksistä! Ja kiitos ennen kaikkea kaikille vastaajille, kiitos että kirjoititte tämän kirjan!

Joulun eli *Kahdentosta* yhdennentoista osan toimitti Leevi Lehto, joka on paitsi maineikas runoilija, kääntäjä ja kustantaja myös entinen opettajani. Leevin kommentit olivat tarkkoja ja näkemyksellisiä enkä voi kuvitella tälle teokselle osuvampaa toimittajaa kuin Leevi. Suurena apuna sekä *Joulukuun* että koko Kahdentoista toteutumisessa on ollut myös runoilija Pauliina Haasjoki: hänen englanninkielen osaamisensa, tukensa ja neuvonsa ovat olleet kullanarvoisia.